

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
İller İdaresi Genel Müdürlüğü

DAĞITIMLI
22/05/2020

Sayı : 89780865-153-E.8357
Konu : Koronavirüs Tedbirleri
(Cami ve Mescitlerde Cemaatle
İbadet Edilmesi Hk.)

Çin'de ortaya çıkarak bütün dünyayı etkisi altına alan Koronavirüs (Covid-19) salgınının ülkemizde kamu düzeninin bir parçası olan kamu sağlığına olumsuz etkilerini asgari seviyeye düşürmek amacıyla salgının ülkemizde görüldüğü ilk andan itibaren Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun önerileri, Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda bugüne kadar birçok tedbir kararı alınmış ve uygulamaya geçirilmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel bir salgın olarak ilan edilen Koronavirüsün (Covid- 19) ülkemizde yayılmasına engel olmak amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığınca alınan tedbirler kapsamında; 16 Mart 2020 tarihinden itibaren salgın/hastalık kontrol altına alınmaya kadar ülke genelindeki bütün cami ve mescitlerde cemaatle vakit namazlarının ve Cuma namazlarının kılınmasına ara verilmiştir.

Gelinen aşamada 18 Mayıs 2020 Pazartesi günü Sayın Cumhurbaşkanımız Başkanlığında toplanan Cumhurbaşkanlığı Kabinesinde cami ve mescitlerimizin cemaatle ibadete açılmasına yönelik alınan/alınacak tedbirler değerlendirilmiş, Bilim Kurulunun önerileri doğrultusunda ilgili Bakanlıklar ve Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenecek kurallar çerçevesinde öğle, ikindi ve cuma namazlarının camilerimizde 29 Mayıs 2020 Cuma gününden itibaren cemaatle kılınabileceğine ilişkin karar alınmıştır.

Bilim Kurulu tarafından belirlenen toplu olarak bulunulacak alanlarda uyulması gereken hijyen, sosyal mesafe vb. kurallar göz önünde bulundurularak 29 Mayıs 2020 Cuma günü itibariyle camilerimizde cemaatle namaz kılınabilmesi amacıyla ilgili Bakanlıklar ve Diyanet İşleri Başkanlığınca aşağıdaki kurallar belirlenmiştir:

1) Cami ve mescitlerde cemaatle birlikte yalnızca öğle, ikindi ve cuma namazları kılınacaktır. Diğer vakitlerde münferiden namaz kılmak isteyenler için camiler açık tutulacaktır.

2) Sokağa çıkma yasağı kapsamında yer alan vatandaşlarımız ile hastalık belirtileri taşıyanların evlerinde kalmaları konusunda gerekli uyarılar/bilgilendirmeler yapılacaktır.

3) Öncelik cami bahçesi/avlusu, açık alanlar olmak üzere meteorolojik/mevsimsel şartlara göre öğle ve ikindi namazları cami içinde kılınabilecek, cuma namazları ise cami

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (azC8Vn-kVcImS-eeMbNv-13oIoq-NpJv3GZm) kodunu yazınız.

içerisinde kılınamayacaktır.

4) Cemaatle ibadete başlanan cami ve mescitlerin bütün bölümlerinin uygun yöntemlerle her gün temizlenmesine her zamankinden daha fazla özen gösterilecek ve temizlik işlemlerinde kapı kolları gibi el temasının yoğun olduğu yerler özellikle dezenfektan maddelerle silinecektir.

5) Cami ve mescit içerisinde bulunan klima ve havalandırmalar çalıştırılmayacak, kapı ve camlar açık tutularak cami içerisinde sürekli havalandırılması sağlanacaktır.

6) Ortak kullanım alanlarını asgaride tutabilmek için abdesthane, şadırvan ve tuvaletler kapalı tutulacak, abdest vb. ihtiyaçların evlerde veya iş yerlerinde giderilerek camiye gelinmesi konusunda cemaate gerekli bilgilendirmeler/uyarılar yapılacaktır.

7) Cemaatle öğle, ikindi ve cuma namazı kılacak herkesin tıbbi/bez maske kullanması zorunlu olacak, maskesi olmayan kişi/kişilerin cemaatle namaz kılmasına müsaade edilmeyecektir. (Cami ve mescit içinde bireysel namaz kılacakların da maske takması zorunlu olacaktır.)

8) Cami ve mescitlerde genellikle ortak olarak kullanılan ve salgın/bulaş riskini artırabileceği değerlendirilen tesbih, rahle, ayakkabı çekeceği vb. malzemelerin bulundurulmasına müsaade edilmeyecektir.

9) Koronavirüs ile ilgili mücadele kapsamında alınacak tedbirleri ve cami ve mescitlerde cemaatle namaz kılmak için uyulması gereken kuralları içeren uyarıcı afişler il/ilçe sağlık müdürlükleri ve müftülüklerden temin edilerek bütün cami ve mescitlere asılacaktır.

10) Cami ve mescitlere gelecek kişilerin yanlarında şahsi seccadelerini getirmeleri sağlanacak veya imkanlar nispetinde müftülükler tarafından tek kullanımlık seccade temin edilerek cemaatinin kullanıma sunulacaktır. Cami avlusunda namaz kılındığında vatandaşlarımıza seccadelerini yıkamaları tavsiye edilecektir.

11) Namaz kılınacak tüm alanlarda hastalığın bulaşması açısından risk teşkil eden ve dezenfekte edilmesi mümkün olmayan koli, karton, çuval ve hasır vb. yaygılar kullanılmayacaktır.

12) Cami ve mescit girişlerinde ve cami/ibadet alanı olarak belirlenecek yerlere girecek herkesin ellerini mutlaka dezenfekte etmesi sağlanacaktır.

13) Cami ve mescitlerde topluca geçirilecek sürenin mümkün olduğunca kısa tutulması amacıyla, namazların sünnetlerinin evde kılınabileceği ve tesbihatin evde yapılabileceği hususunda cemaatin bilgilendirilmesi sağlanacaktır.

14) Cemaatin fiziksel temastan kaçınması (el sıkışma, musafaha, kucaklaşma vb.) ve sosyal mesafe kuralına uyması yönünde gerekli uyarılar sıklıkla tekrarlanacaktır.

15) Cami yerleşkesi içerisinde bulunan türbelerin iç mekânları ziyarete açılmayacak, türbelerin dış yüzeylerine teması önlemek için en az bir metre mesafe olacak şekilde şerit çekilecektir.

16) Camilerde sosyal mesafenin korunmasını zorlaştıracak nitelikte mevlit, toplu yemek vb. etkinlikler ile cami çıkışlarında ikram yapılmasına izin verilmeyecektir.

17) Cami önlerinde dilencilere karşı alınan tedbirler en üst seviyeye çıkarılacak ve özellikle cuma namazı sonrasında sergi olarak tabir edilen sebze, meyve, giyim eşyası, oyuncak vb. ürün satışına izin verilmeyecektir.

18) Cami ve mescitlerde sosyal mesafe kuralına uygun bir şekilde cemaatle namaz kılınabilmesi için Vali/Kaymakamların koordinesinde;

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (azC8Vn-kVcImS-eeMbNv-13oIoq-NpJv3GZm) kodunu yazınız.

a) Namaz kılacaklar arasında sosyal mesafenin sağlanmasını teminen camilerin kapalı alanlarında/avlusunda/bahçesinde ve namaz kılmak için belirlenecek diğer alanlarda, bir kişinin en az 60x110 cm'lik bir alanı (seccadenin kaplayacağı alan) kullanacağı göz önünde bulundurularak, namaz kılınacak alanın en uç noktalarından her yönden birer metre mesafe olacak şekilde ekte gönderilen şekle uygun zeminde işaretleme yapılacaktır.

b) (a) bendine göre belirlenecek cami içi, bahçesi/avlusunu ile namaz kılınacak açık alanların azami kapasiteleri, herkes tarafından görülebilecek bir şekilde anılan alanların girişine asılacaktır. İçerideki kişi sayısı yeterli noktaya ulaştığında ise bu durum bu alanlara giriş için bekleyen cemaate uygun şekilde duyurulacaktır.

19) Cuma Namazı

a) Valilik ve Kaymakamlıklarca belirlenecek (il/ilçe müftülüklerinin tespitleri kapsamında) yeterli bahçesi/avlusunu/açık alanı bulunan camilerde kılınabilecektir.

b) Cami bahçesi/avlularının yeterli olmadığı yerleşim yerlerinde il/ilçe müftülerinin teklifi ilçelerde Kaymakamlar, illerde Valilerin onayı ile uygun görülen açık alanlarda, alınacak tedbirler çerçevesinde cuma namazı kılınabilecektir.

c) Cuma namazı kılınacak alanların belirlenmesinde mevsimsel şartlar ile alanın genişlik ve giriş-çıkış kolaylığı gibi faktörler göz önünde bulundurulacaktır.

d) Valilik ve Kaymakamlıklarca cuma namazı kılmak için belirlenecek camiler (avlu/bahçeleri) ile açık alanlar en geç **26.05.2020** tarihine kadar çeşitli iletişim kanalları kullanılarak kamuoyuna duyurulacaktır.

e) Camilerin kapalı alanları cuma vaktinde kapalı tutulacaktır.

f) Cuma namazı kılınacak alanda sesin rahat duyulması ve hutbe okunurken hatibin cemaat tarafından görülebilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

g) Cuma namazı kılmak için belirlenen açık alanların namaz öncesi ve sonrası, belediyelerle işbirliği içerisinde temizlenmesi/dezenfekte edilmesi sağlanacaktır.

h) Cuma namazlarında ilk saftan başlamak üzere oturmaya başlanacak ve son saf dolana kadar bu sıra takip edilecektir. Namaz bitiminde ise en son saftan başlamak üzere sırasıyla cemaatin namaz kılınan alandan ayrılması için gerekli tedbirler alınacaktır. Bu düzenin sağlanması için Vali/Kaymakamlarca il/ilçe müftülerinin önerileri doğrultusunda namaz kılınabilecek her cami ve açık alan için en az beş kişiden müteşekkil "Cuma Heyeti" oluşturulacak ve kolluk personeli görevlendirilecektir.

i) Cuma Heyeti öncelikli olarak cuma namazı kılınmayan camilerin din görevlileri, erkek Kur'an kursu öğreticileri, müftülük personelinden oluşturulacak; bu kapsamda yeterli personel bulunmaması durumunda diğer kamu görevlilerinden görevlendirme yapılabilecektir. Ayrıca ihtiyaç bulunması halinde cami derneklerinin üyeleri de bu amaçla görevlendirilebilecektir.

Cuma Heyetinin Görevleri

j) Cuma Heyeti; görevlendirilecek kolluk personeli ile koordineli şekilde cemaatin bu genelgede belirtilen şartlar dahilinde namaz kılınacak alanlara girmesi (ellerin dezenfekte edilmesi, maske kullanımının kontrolü, seccade getirilmesi vb.), saf tutması, içeriye girecek kişi sayısı belirlenen sayıya ulaştığında bu durumun giriş için bekleyen cemaate uygun bir şekilde anlatılması ve cemaatin namaz sonrası sosyal mesafeyi koruyarak çıkmalarının sağlanması konusunda görev yapacaktır.

k) Valilik ve Kaymakamlıklarca bu Genelgede belirtilen kuralların uygulanması, özellikle de cemaatin namaz kılınacak yerlere sosyal mesafeyi sağlayacak bir düzen

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (azC8Vn-kVcImS-eeMbNv-13oIoq-NpJv3GZm) kodunu yazınız.

dahilinde alınması, namaz kılınacak alanlara belirlenen kapasite üzerinde cemaatin girmemesi, içerideki kapasite dolduğu zaman dışardaki cemaatin bilgilendirilmesi, sosyal mesafeyi ihlal edecek şekilde kalabalık oluşmaması konularında doğrudan sorumlu olacak kolluk personeli görevlendirilecektir. Kolluk birimleri görevlerini Cuma Heyetleri ile koordineli olarak yerine getirecektir.

l)Kolluk birimlerince cuma namazı kılınacak alanlarda cemaatin giriş/çıkışlarının kontrollü bir şekilde sağlanması için gerektiğinde akordiyon bariyer, bariyer, renkli kordon/şerit, plastik duba vb. fiziki engellerden yararlanılacaktır.

m)Cuma namazlarında vaaz yapılmayacak, Diyanet İşleri Başkanlığınca gönderilecek hutbeler hiçbir ilave ve çıkartma yapılmaksızın okunacak, namazların mümkün olduğunca kısa sürede kılınmasına çalışılacaktır.

Bu kapsamda; Valilik/Kaymakamlıklarımızca, uygulamanın yukarıda belirtilen çerçevede eksiksiz bir şekilde yerine getirilmesi için başta yerel yönetimler ve ilgili kurumlarla koordinasyon sağlanarak gerekli kararların alınması, planlamaların ve görevlendirmelerin yapılması, vatandaşlara gerekli duyuruların yapılması ve uygulamada herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi, tüm kolluk birimlerinin sıralı/sorumlu amirlerince uygulamaların yakinen takip edilmesi hususlarında;

Bilgi ve gereğini önemle arz ve rica ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

Ek: Namaz mesafe düzeni

Dağıtım:

Gereği:

81 İL VALİLİĞİNE
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINA
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞINA
EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

Bilgi:

CUMHURBAŞKANLIĞINA
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞINA
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINA
SAĞLIK BAKANLIĞINA

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (azC8Vn-kVcImS-eeMbNv-13oIoq-NpJv3GZm) kodunu yazınız.